

MAAHANMUUTTAJILLE KOHDENNETTU
TYÖLLISTÄMISPROJEKTI

MaMu -projekti

1.6.2006 – 31.12. 2008

LOPPURAPORTTI



SISÄLLYSLUETTELO

	sivu
1. PROJEKTIN NIMI	3
2. YHTEYSTIEDOT	3
3. JOHDANTO	4
4. PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET	4
5. PROJEKTIN KOHDERYHMÄ	5
6. PROJEKTIN TOIMINTAMALLI JA KEINOT	6
6.1. MaMu –projektin yksilövalmennus	7
6.2. Työvalmennus	8
6.3. Ryhmävalmennus	9
6.4. Koulutus ja tukipalvelut	9
7. TAVOITTEELLINEN VALMENNUS JOHTAA TULOSSIIN	10
8. PROJEKTIN TOIMINNAN TULOKSET JA VAIKUTTAVUUS	11
8.1. Asiakasmäärä	12
8.2. Yksilövalmennus	12
8.3. Työvalmennus Tekevässä	12
8.4. Ryhmävalmennus ja räätälöidyt koulutukset	13
8.5. Suomen arkikielen ja ammattisanaston vahvistaminen	13
8.6. Tekevän tukipalvelut	13
8.7. Jatkopolut ja työllistymisprosessin koordinointi	13
8.8. Yrittäjyysvalmennus	14
8.9. Yhteistyö eri toimijoiden ja projektien kanssa	14
8.10. Ohjaus ja neuvonta	15
9. TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI	15
10. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN	16
11. PROJEKTIN HALLINTO	17
12. MaMu –projektin YHTEISTYÖKUMPPANIT	14
13. YHTEENVETO	17
14. LIITTEET	18

1. PROJEKTIN NIMI

MaMu –projekti

Maahanmuuttajille kohdennettu työllistämiprojekti

2. YHTEYSTIEDOT

Projektin toteuttajaorganisaatio:

Työvalmennussäätiö Tekevä

Vaajakoskentie 9 C

40320 Jyväskylä

puh. 014 624 984

Projektista vastaavat:

1.6.06 – 31.8.07 ja 1.9.08. – 31.12.08

Toimitusjohtaja Harri Halttunen, projektipäällikkö

Puh. 050 366 9331

email: harri.halttunen@tekeva.net

1.9.07 – 31.08.08

Tj. sijainen Markku Hassinen, projektipäällikkö

Puh. 050 576 6217

email: markku.hassinen@tekeva.net

Yksilövalmentaja Anu Laasanen, projektityöntekijä

1.6.06 – 31.12.08

Puh. 050 5423 636

email: anu.laasanen@tekeva.net

Talouspäällikkö Asko Hiltunen, projektin taloushallinto

1.6.06 – 31.12.08

puh. 050 366 93 36

email: asko.hiltunen@tekeva.net

3. JOHDANTO

Työvalmennussäätiö Tekevä'n toiminnan tarkoituksena on kehittää ja ylläpitää toimia, joilla ehkäistään ja vähennetään työttömyydestä ja syrjäytymisestä yksilölle ja yhteiskunnalle aiheutuvia rasitteita. Tätä ajatusta toteutetaan tuotannollisessa työssä valmennuksellisin keinoin. Tekevässä ihmisen kehittymistä tuetaan yksilö-, -ryhmä- ja työvalmennuksen avulla. Yksilövalmennuksella tuetaan, kannustetaan ja ohjataan valmentautujaa kohti työelämää. Ryhmävalmennus on vertaistukea, sosiaalista vahvistamista, voimaantumista ja kokemusten jakamista.

1.6.2006 – 31.12.2008 kestäneen MaMu –projektin tarkoitus oli työttömien työnhakijoiden (maahanmuuttajien) työmarkkinavalmiuksien parantaminen ja avoimille työmarkkinoille työllistymisen edistäminen. Tekevä tarjosi maahanmuuttajille työharjoittelu-, työelämänvalmennus- tai tukityöllistämispaikan maahanmuuttajan osaamista vastaavassa työyksikössä sekä erilaisia tukipalveluja /kurseja.

MaMu-projektissa kehitetty työ on perustunut maahanmuuttajien työllistämisen prosessin koordinointiin, työ-, yksilö- ja ryhmävalmennukseen sekä erilaisiin maahanmuuttajille räätälöityihin koulutuksiin ja tukipalveluihin. Monipuolista valmennusta toteutettiin oikeassa työympäristössä tapahtuvalla työvalmennuksella.

MaMu-projekti oli tarkoitettu 28-55-vuotiaille työttömille maahanmuuttajille. Kohdeyrymänä olivat sellaiset maahanmuuttajat, jotka olivat syrjäytymisvaarassa ja tarvitsivat yksilöllistä suunnittelua ja kohdennettua tukea työmarkkinoille pääsemiseksi.

4. PROJEKTIN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Projektin käytännön toiminnan periaatteena on ollut monipuolisen valmennuksen kautta edesauttaa maahanmuuttajia pääsemään suomalaiseen työelämään, rakentamaan harrastuspohjainen vapaa-ajan verkosto sekä sopeutumaan uuteen kotipaikkakuntaan. Tavoitteena on ollut aktiivinen ja antoisaa elämä, sekä kiinnittyminen ympäröivään sosiaaliseen yhteisöön.

MaMu –projektin toiminnan yhtenä keskeisenä työkaluna on ollut yksilövalmennus, jonka avulla vastattiin parhaalla mahdollisella tavalla maahanmuuttajien erityistarpeisiin ja koordinoitiin heidän työllistämisen prosessia. Maahanmuuttajien ja yksilövalmentajan välillä on käyty kahdenkeskisiä keskusteluja, puhuttu työn merkityksestä, suun-

niteltu aktiivisesti tulevaisuutta ja etsitty työllistymisen mahdollisuuksia. Yksilövalmennusta on tuettu oikeassa työympäristössä tapahtuvalla työvalmennuksella. Yhdessä maahanmuuttajan, yksilövalmentajan ja työvalmentajien kanssa on laadittu myös maahanmuuttajien valmennussuunnitelmat, kartoitettu työ-, koulutuksen- ja oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksia ja suunniteltiin tulevaisuutta Tekevän jälkeen.

Maahanmuuttajaprojekti on tarjonnut Tekevässä valmennuksessa oleville maahanmuuttajille henkilökohtaisen ja yksilöllisen valmennuksen, ammatillisen työvalmennuksen, tarvittavan suomalaisen työelämäntuntemuksen koulutuksen, sekä paikkakuntaan sopeutumista edesauttavan ryhmävalmennuksen.

(Liite: MaMu-kaavio)

Toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta on vastannut maahanmuuttajatyöhön erikoistunut yksilövalmentaja / mentori, joka on suunnitellut ja toteuttanut jokaisen projektiin osallistuneen kanssa yksilöllisen suunnitelman. Hän on käytännössä koordinoinut jokaisen maahanmuuttajan työllistymisprosessia pitkälti myös Tekevän jälkeenkin. Työtä on tehty myös parityönä Tekevän eri yksiköiden työvalmentajien kanssa.

5. PROJEKTIN KOHDERYHMÄ

MaMu –projektin kohderyhmänä ovat olleet Jyvässeudulla asuvat työttömät 28 – 55 vuotiaat maahanmuuttajat, jotka ovat olleet syrjäytymisvaarassa ja joiden työmarkkinoille pääsy ilman yksiköllistä suunnittelua ja heille kohdennettua tukea on vaikeutunut.

Projektivuosina on MaMu –projektiin palvelupiisissä ollut vuosittain yli 50 maahanmuuttajataustaista henkilöä, joista noin 30 oli Tekevässä työvalmennuksessa. Loput yli 20 henkilöä ovat joko osallistuneet ryhmävalmennukseen, olleet yksilövalmennuksessa, suunnattu palveluohjauksen avulla ammatilliseen koulutukseen/kurssille, työvalmennukseen Tekevän ulkopuolelle tai ohjattu muuhun palveluun tai projektiin.

MaMu –projektiin osallistuneiden maahanmuuttajien koulutustausta ja työkokemus kotimaassaan on ollut vaihteleva MaMu –projektin palveluun pääseminen ei ole edellyttänyt asiakkailta ammatillista koulutusta eikä työkokemusta. Yksilövalmennus on ollut toiminnan peruspilareita joka on auttanut asiakkaita arjen hallinnassa, tarvittavan

ammattillisen koulutuksen suunnittelussa ja räätälöityjen työelämän polkujen rakentamisessa.

MaMu -projektiin on osallistunut maahanmuuttajia, jotka ovat tulleet Suomeen asumaan monista eri maista ja eri syistä. Suurin osa ovat olleet paluumuuttajia tai pakolaisia. Huomattavasti vähemmän on ollut MaMu –projektissa maahanmuuttajia, jotka ovat Suomeen muuttaneet avioliiton vuoksi.

MaMu –projektin kohderyhmää ei ole voinut määritellä kansalaisuuden perusteella, koska monella on ollut suomen kansalaisuus, vaikka kielitaito ja valmius pärjätä suomalaisessa työelämässä on ollut vielä heikkoja. Projektiin osallistuneiden kohdallaan puhutaan mieluummin kansallisuudestaan, eli heidän lähtömaastaan.

6. PROJEKTIN TOIMINTAMALLI JA KEINOT

(Liite: MaMu-kaavio)

MaMu –projektin palveluun pääseminen ei edellyttänyt asiakkailta ammatillista koulutusta eikä työkokemusta. Yksilövalmennus ja mentorointi oli toiminnan peruspilareita joka auttoi asiakkaita arjen hallinnassa, tarvittavan ammatillisen koulutuksen suunnittelussa ja räätälöityjen työelämän polkujen rakentamisessa.

MaMu -projektin työvalmennus tapahtui tuotannollista työtä tehdessä Tekevän eri työyksiköissä tai ohjatusti yrityksissä. Tavoite oli, että valmennuksen päätyttyä asiakkaalla on joko työpaikka Tekevän ulkopuolella, hän on aloittanut ammatillisen koulutuksen tai hän on sitoutunut kerho-, järjestö- tai vapaaehtoistoimintaan.

Kuukaudessa MaMu –palvelun ohjauksessa oli noin 30 henkilöä, joista n. 10 - 15 oli työvalmennuksessa Tekevän eri työyksiköissä. He olivat Tekevällä työkokeilussa, työharjoittelussa, työelämänvalmennuksessa, palkkatukityössä, oppisopimuskoulutuksessa. *(Liite: Maahanmuuttajat Tekevässä 2006, 2007, 2008)*

MaMu –palvelun tavoite oli valmentaa maahanmuuttajataustaisia henkilöitä suomalaiseen työelämään. Valmennusta toteutettiin työvalmennuksen, yksilövalmennuksen, ryhmävalmennuksen ja erilaisten koulutuksien avulla. Projekti tarjosi maahanmuuttajille yksilövalmennusta, työ- tai työharjoittelupaikan Tekevän eri toimipisteissä, paikkakuntaan sopeutumista edesauttavan ryhmävalmennuksen sekä mahdollisuuden opiskella ammattia. Ammattiin opiskeleminen on tapahtunut tutkintoon johtavana op-

pisopimuskoulutuksena tai työn opiskeluna ilman teoriaopetusta, jolloin ei suoritettu ammattitutkintoa. (Liite: *Palvelutarjonta*)

6.1. MaMu –projektin yksilövalmennus

Yksilövalmennus, eli maahanmuuttajan yksilöllinen ohjaus ja hänen työllistämispolun koordinointi on ollut MaMu –projektin yksi keskeinen työkalu. Käytännössä se on tarkoittanut tarkoittaa maahanmuuttajalle annettavaa yksilöllistä tukea ja kannustusta. Keskusteluissa yksilövalmentajan kanssa on pyritty löytämään parhaat mahdolliset vaihtoehdot tulevaisuuden suunnittelussa. Valmennuksen ja kehityskaaren seuranta varten on laadittu valmennussuunnitelma. Tarvittaessa on pystytty hyödyntämään Tekevä sisäisiä tukipalveluja, jotka tukevat suomalaisen työelämän tuntemista ja työpaikan löytämistä vapailta työmarkkinoilta. Yksilövalmentaja on suunnitellut ja toteuttanut myös ryhmävalmennuksen, jonka sisältö on suunniteltu ryhmän (jokaisen maahanmuuttajan) tarpeita ja valmiuksia huomioiden.

Maahanmuuttaja on kartoittanut yksilövalmentajansa kanssa osaamisensa ja toiveensa työelämään pääsemiseksi. Yhdessä on koottu tiedot ansioluettelon laatimiseksi, laadittu CV ja lähetetty työhakemuksia maahanmuuttajan osaamista hyödyntämään pystyviin yrityksiin. Sen lisäksi on käyty yritysvierailuilla ja opittu tutkimaan ja seuraamaan työmarkkinoita.

Yksilövalmennuksen toteuttamisen keinot ovat olleet seuraavat:

- Jokaiselle maahanmuuttajalle on laadittu yksilöllinen valmennussuunnitelma, jonka toteutumista seurattiin valmennuspalavereissa. Valmennuspalavereita on ollut jokaisen maahanmuuttajan kohdalla n. kerran kahdessa kuussa. Tarvittaessa useamminkin.
- Yksilövalmennus on sisältänyt useita kahdenkeskeisiä keskusteluja maahanmuuttajan kanssa. Yhdessä yksilövalmentajan kanssa on pohdittu tämänhetkistä elämäntilannetta, suunniteltu tulevaisuutta ja kartoitettu vaihtoehtoja tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Yhdessä maahanmuuttajan kanssa on laadittu tai päivitetty ansioluettelo ja kirjoitettu työhakemus kaikille maahanmuuttajalle joilla on valmiuksia pärjätä suomalaisessa työyhteisössä ja jotka itse ovat motivoituneet työllistymään.
- Yhdessä maahanmuuttajan kanssa on lähetetty työhakemuksia useisiin yrityksiin, monien kanssa on yhdessä käyty työhaastattelussa. Projektivuosina on avoimille työmarkkinoille työllistynyt yhteensä 18 henkilöä (*katso sivu 11*).

- Yksilövalmennuksen puitteessa on opastettu maahanmuuttajia tarvittaessa arkielämän järjestämisessä ja asioiden hoitamisessa (asumistukiasiat, asunnon vaihto, elätysmaksut, verokortit, vakuutusasiat, ammattiliiton asiat)
- Yksilövalmentajan avulla maahanmuuttaja on hyödyntänyt Tekevän muita asiantuntijapalveluja (esim. terveydenhoito). Vastaava tarve selvisi keskusteluissa yksilövalmentajan kanssa.
- Jatkuvasti on pidetty yhteyttä ja tehty yhteistyötä verkoston kanssa ja muiden tarvittavien tahojen (esim. työvoimatoimisto, sosiaalitoimisto, KELA, verovirasto, oppisopimuskeskus, aikuisopisto jne.)

6.2. Työvalmennus

Työvalmennus on pitänyt sisällään maahanmuuttajien valmiuksia ja osaamista huomioivan työvalmennuksen jossakin Tekevän 16 työyksikössä (valmennusaloja Tekevässä on yli 20) tai mahdollisuuksien mukaan yrityksissä. Työvalmennus on ollut suunnitelmallista, sitä ohjasi vastaava työvalmentaja. Valmennusjaksojen aikana on ollut mahdollisuus kehittää omia ammattitaitoja suomalaiseen työelämään soveltuvasi, opiskella ammattia ja saada arvokasta työkokemusta. *(katso sivu 10)*

Työvalmennusyhteisön tarjoama mahdollisuus monikulttuuriseen sosiaaliseen kanssakäymiseen on ollut erittäin tärkeä, sillä sitä kautta vahvistuivat maahanmuuttajien itseluottamus, suomen kielen osaaminen ja valmiudet hakeutua töihin tai koulutuksiin. Työvalmennus on tapahtunut valitussa Tekevän valmennusyksiköissä maahanmuuttajan työtehtäviin soveltuminen ja osaaminen huomioiden. Työyksikössä maahanmuuttaja on saanut työvalmentajalta henkilökohtaisen työn ohjauksen ja opastuksen. Työvalmennusjakso on suoritettu henkilökohtaista valmennussuunnitelmaa seuraten. Työvalmennuksen tavoitteena on ollut valmentaa maahanmuuttaja suomalaiseen työelämään. Ammattitaitojen kehittäminen ja mahdollisuus kouluttautua oppisopimuksella ammattiin on ollut myös projektin tärkeä tavoite.

Maahanmuuttajat ovat olleet Tekevässä seuraavilla sopimuksilla:

- työelämänvalmennuksessa
- palkkasuhteessa (palkkatukityön eri muodot)
- oppisopimuskoulutuksessa

Palkkasuhteessa Tekevällä (erilaiset tukityöllistämismuodot) on ollut vuonna 2006 17 henkilöä, vuonna 2007 20 henkilöä ja vuonna 2008 14 maahanmuuttajataustaista henkilöä. Oppisopimuskoulutuksessa on ollut vastaavasti kolme, kaksi ja yksi henkilöä. *(Liite: Maahanmuuttajat Tekevässä 2006, 2007, 2008)*

6.3. Ryhmävalmennus

Ryhmävalmennus on ollut aina kerran viikossa. Tarkoituksena on ollut tukea maahanmuuttajien integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan ja minä –identiteetin rakentamista uudessa yhteiskunnassa. Useasti ryhmävalmennusta on toteutettu yhdessä suomalaisten kanssa, koska vuorovaikutus palvelee silloin sekä maahanmuuttajien suomen kielen harjaantumista että kantaväestön ennakkoluulojen vähenemistä maahanmuuttajien kohtaan.

Ryhmävalmennuksen puitteissa on järjestetty yritys-, viranomais- ja oppilaitosvierailuja, opittu tuntemaan erilaisten järjestöjen toimintaa, annettu tietoa ja ohjattu harrastustoimintoihin. Tavoitteena on ollut maahanmuuttajien elämänhallinta taitojen parantuminen ja vahvistuminen sekä sosiaalisten verkostojen laajentaminen erilaisten harrastusten avulla.

Pääsääntöisesti ryhmävalmennus on toiminut vertaistukiperiaatteella, mutta useasti sisältö on ollut myös tietopohjainen ja paikkakuntaan sopeutumista edistävä:

- vierailut oppilaitoksissa (Jyväskylässä ja Keski-Suomessa)
- tietoa suomalaisesta työjärjestelmästä , ammattitutkinnon tarpeellisuudesta ja sen toteuttamisen mahdollisuuksista
- yritysvierailut ja tutustuminen eri ammatteihin
- suomen kielen harjoittaminen (erityisesti ammattisanasto)
- tapahtumien järjestäminen Tekevällä (Erilaisuus – näyttely eri yksiköissä)
- harrastuksena liikunta (uimahalli, keilailua, luontopolku)
- tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta (poliisi, ammattiliitot, päihdetyö, osuuskuntatieto)

(Liite: Esimerkki ryhmävalmennuksen kuukausiohjelmasta)

6.4. Koulutus ja tukipalvelut

Koulutus on sisältänyt maahanmuuttajille räätälöityä suomalaisen työelämän koulutusta: esim. työelämäntietoutta, työnhakukoulutusta, asiakaspalvelukoulutusta, yritys-koulutusta, työnhakuvalmennusta ja tietoa työterveydenhuollosta. Koulutuksen suunnittelussa on otettu huomioon maahanmuuttajan tarpeet ja valmiudet. Tavoite oli, että kyseiset koulutukset edesauttavat maahanmuuttajien pääsemistä työelämään. Työelämään liittyvät koulutusosiot tuotettiin yhteistyössä Tekevän koulutuspalvelujen kanssa.

Ammatillinen koulutus on monelle maahanmuuttajalle avain työllistymiseen. Ryhmävalmennuksen puitteissa on kerrottu maahanmuuttajille koulutusjärjestelmästä ja –mahdollisuuksista Suomessa (ammattikoulutus, aikuiskoulutus, oppisopimuskoulutus, kurssit, näytöt jne.). Useasti vierailtiin eri oppilaitoksissa sekä Jyväskylässä että muualla Keski-Suomessa.

Maahanmuuttajille on Tekevän tukipalveluita hyödyntäen järjestetty jatkuvasti seuraavia koulutuksia:

- työhakukoulutus
- työelämäntietous
- supisuomea (puhe- ja arkikielen vahvistaminen)
- ensiapukoulutus
- asiakaspalvelukurssi
- hygieniapassikoulutus

Suomen arkikielen opettaminen on tärkeä osa MaMu –palvelua. Erityisesti huomiota kiinnitetään ammattisanastonlaajentamiseen ja vahvistamiseen. Oppiminen tapahtuu käytännössä työyksiköissä sekä toiminnallisin menetelmin vastaavilla kielikykyyn tunneilla. Lisäksi kieltä on vahvistettu erilaisilla kotitehtävillä (esim. ammattisanastovihon käyttöönotto). Suomen kielen hallitsemisen tarpeellisuus on sekä työelämässä selviytymisen että vapaa-ajan rikastamisessa ilmiselvää, se on olennainen osaa integroitumisprosessia

(Liite: Palvelutarjonta ja MaMu -kaavio)

7. TAVOITTEELLINEN VALMENNUS JOHTAA TULOKSIIN

Osallistuminen MaMu –projektiin ja Tekevän työvalmennukseen on ollut maahanmuuttajille tavoitteellinen. Jo alkuvaiheessa kartoitetaan asiakkaan tavoitteet ja eteenpäin pyrkimisen mahdollisuudet. Tavoitteita oli neljä joiden mukaisesti räätälöitiin ja toteutettiin maahanmuuttajan ohjaus ja työvalmennus:

1. Palvelun sisältö jos tavoitteena oli työelämä ja työllistyminen:

- tietoa suomalaisesta työkuultuurista
- työvalmennus ja työelämän pelisäännöt
- aikaisemmin opitun ammattitaidon kehittyminen
- tarvittaessa työnhakuasiakirjat (cv ja hakemus)

- työnhakukoulutus
- työelämäntietouskoulutus
- työhaastattelutilaisuuksien harjoittelu
- rakennetaan polkua työllistymiseen (hakemuksien lähettäminen, yrityksissä käyminen, työhaastattelut, edelleen sijoittaminen jne.)

2. Palvelun sisältö jos tavoitteena oli opiskelu

- ammatin opiskelu oppisopimuskoulutuksena (tutkintoon johtava koulutus)
- ammattitaidon opiskelu käytännössä (ei tutkintoon johtava)
- tarvittaessa koulutukseen hakeutumisen asiakirjat (cv ja hakemus)
- tutustumiskäynnit oppilaitoksiin
- rakennetaan polku työvoimapolitiittiseen-, aikuis- tai oppisopimuskoulutukseen

3. Palvelun sisältö jos tavoitteena oli mielekäs elämä

- sosiaalinen kanssakäyminen
- itsensä toteuttaminen työn avulla
- elämän säännöllisyys
- tuki arjen hallinnassa
- tutustuminen vapaa-ajan viettämisen eri mahdollisuuksiin
- polku säännölliseen harrastus- tai järjestötoimintaan

4. oman tavoitteen selkiytyminen

- tuki arjen hallinnassa
- aktivoituminen oman tulevaisuuden suunnitteluun
- omien vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistaminen

Maahanmuuttajan tavoitteen perusteella laadittiin valmennussuunnitelma, räätälöitiin Tekevänsisäisten tukipalvelujen tarjonta ja suunniteltiin jatkopolut. Jatkopolkuja rakennettiin periaatteella: hyödynnettiin maahanmuuttajien jo olemassa olevaa koulutusta ja osaamista, kehitettiin tämänhetkistä osaamista ja ammattitaitoa sekä otettiin vastuu tulevaisuuden suunnittelusta.

8. PROJEKTIN TOIMINNAN TULOKSET JA VAIKUTTAVUUS

MaMu –projekti on mahdollistanut maahanmuuttajille heidän tarpeita ja kykyjä huomioivan työvalmennuksen Tekevänsisäisissä tai muualla Tekevänsisäisellä.

MaMu –projektin tavoitteena oli, että vuosittain ainakin 10 – 15:lla työvalmennusjakson päättävällä maahanmuuttajalla on selvä polku eteenpäin: työ- tai työvalmennuspaikka Tekevään ulkopuolella, ammatillisen opiskelun aloittaminen, ryhtyminen pienyrittäjäksi tai hän on aktiivinen yhteiskunnan jäsen osallistumalla esim. järjestö- tai harrastustoimintaan.

Maahanmuuttajille kohdennetun palvelun järjestämisen hyöty ilmeni monella eri alalla:

8.1. Asiakasmäärä

1.6.06 – 31.12.08 aikana osallistui MaMu –projektiin 114 eri maahanmuuttajataustaista työnhakijaa 22:sta eri maasta. Äidinkielenään puhutti 31 eri kieltä.

Vuosittainen henkilömäärä MaMu -projektissa oli seuraavanlainen:

- vuonna 2006 osallistui 51 henkilöä, joista Tekeväen kirjoilla oli 32 hlö:ä
- vuonna 2007 osallistui 59 henkilöä, joista Tekeväen kirjoilla oli 29 hlö:ä
- vuonna 2008 osallistui 55 henkilöä, joista Tekeväen kirjoilla oli 25 hlö:ä

(Liite: *Seurantalomake 2006, Seurantalomake 2007, Seurantalomake 2008*)

8.2. Yksilövalmennus

Maahanmuuttajien Tekeväen eri työyksiköissä tai yrityksissä tapahtuvaa työvalmennusta tuettiin yksilöllisesti henkilökohtaisella ohjauksella ja mentoroinilla. Yksilövalmennusta ja ohjausta tarjottiin myös niille maahanmuuttajille joilla ei ollut vielä löytynyt paikka Tekevällä. Heille yksilöllisesti annettu ohjaus ja tuki useasti edesauttoi ja vahvisti heidän tulevaisuuden realistista suunnittelua. Yksilövalmentaja koordinoi maahanmuuttajan yksilöllistä työllistymisprosessia jonka avulla työllistyi projektivuosina avoimille työmarkkinoille yhteensä 18 henkilöä (*katso: sivu 11 Jatkokolut ja työllistämisprosessin koordinointi*)

8.3. Työvalmennus Tekevässä

Projektivuosina Tekeväen eri yksiköissä oli palkkasuhteessa yhteensä 44 eri henkilöä. Työelämänvalmennuksessa oli yhteensä 23 henkilöä. Palkkatukityössä (erilaiset tukityöllistämismuodot) oli projektivuosina henkilöitä seuraavanlaisesti:

- o Vuonna 2006 oli 17 maahanmuuttajataustaista henkilöä,
- o vuonna 2007 oli 20 henkilöä
- o vuonna 2008 oli 14 henkilöä.

Oppisopimuskoulutuksessa oli vastaavasti:

- o vuonna 2006 kolme henkilöä (ompelimo, ompelimo, metalli),
- o vuonna 2007 kaksi henkilöä (ompelimo, metalli)
- o vuonna 2008 yksi henkilöä (ompelimo)

Tarkempi katsaus Tekevässä työvalmennuksessa olleista maahanmuuttajista löytyy liitteistä. (vuosittainen henkilömäärä, etninen tausta, koulutustausta, ikä, missä Tekevään yksilöissä, millä sopimuksella, minkälainen jatkopolku).

(Liite: Maahanmuuttajat Tekevässä 2006, 2007, 2008)

8.4. Ryhmävalmennus ja räätälöidyt koulutukset

Projektin käytäntöön kuului maahanmuuttajien ryhmävalmennus, joka edesauttoi maahanmuuttajia sosialisoitumaan ja pärjäämään paremmin työyhteisössä. Maahanmuuttajille räätälöidyt koulutukset (työelämäntietous, suomalainen koulutusjärjestelmä, työhakukoulutus, tieto suomalaisesta yhteiskunnasta jne.) auttoivat maahanmuuttajia orientoitumaan suomalaisen työkultuurin säädöksiin ja suunnittelemaan omaa tulevaisuutta. (katso sivu 9 Ryhmävalmennus)

8.5. Suomen arkikielen ja ammattisanaston vahvistaminen

Erittäin paljon hyötyä on ollut suomen kielen opetuksesta. Se tapahtui vastaavilla tunteilla sekä käytännössä työyhteisössä. Olennainen osa kielen opetusta oli ammattisanaston laajentaminen (esim. päivittäin uusien tehtävien, työkalujen ja -menetelmien ylöskirjaaminen vihkoon)

8.6. Tekeväen tukipalvelut

Yksilövalmentaja tiesi maahanmuuttajien tarpeet ja kehittämiskohteet sekä osasi suunnatta maahanmuuttajat Tekeväen tukipalveluihin (hygieniakoulutus, asiakaspalvelukurssi, työelämäntietouskoulutus jne.).

8.7. Jatkopolut ja työllistymisprosessin koordinointi

Yksilövalmentajan ja maahanmuuttajan kesken syntyi luottamus ja avoin suhde. Yhdessä kartoitettiin mahdollisuuksia päästä työelämään ja suunniteltiin tulevaisuutta pitkälle tähtäimelle. Yksilövalmentaja koordinoi suunnitellun ja tavoitteellisen jatkopolun toteutumista. Yksilöllisen tuen ja suunnittelun avulla työllistyi avoimille työmarkkinoille 18 maahanmuuttajataustaista henkilöä:

- Tekeväen työvalmennuksen jälkeen työllistyi heti muualle 9 henkilöä (Skanskaan rakennusapumies, Totaliin siivoaja, Helsinkiin pesulatyöntekijä, Velha OY:hyn puuseppä, CarWash:iin autopesija, HK Instruments OY:hyn 2 kokoonpanija, Jyväskylän kurssien ohjaaja, Bematicille metallimies)
- MaMu –projektin ohjauksen avulla työllistyi yrityksiin 5 maahanmuuttajataustaista henkilöä (Komas Oy:lle metallimies, Helsinkiin polkupyöräkorjaamoon ja pesulatyöntekijä, Skanskaan rakennusapumies, Kuoppala Oy:n piharakennustyöntekijä)
- osuuskuntayrittäjäksi ryhtyi kolme (3) henkilöä (korujen valmistus, erilaiset käsitöt),

- valmennuksen loputtua mutta projektin ohjauksessa jatkettua (aktiivinen työnhaku ja yhteydenotot yrityksiin) löytyi eripituisia työjaksoja neljälle (4) maahanmuuttajataustaiselle henkilölle

8.8. Yrittäjyysvalmennus

Tekevän Yrittäjyysvalmennus sai alkunsa helmikuussa vuonna 2007. Yrittäjyysvalmennuksen tavoitteena oli antaa maahanmuuttajataustaisille henkilöille mahdollisuus löytää oma toimeentulo ja elinkeino yrittäjänä uudessa kotimaassaan. Hyvien kokemusten myötä ja toiminnan kehittyessä tämä toiminta juurtui osaksi MaMu-palvelun käytännön työtä. Yrittäjyysvalmennus auttoi heitä, joilla oli oma tuote, palveluidea tai vahva osaaminen sekä motivaatio kokeilla yrittäjyyttä. Yrittäjältä vaadittavia ominaisuuksia kehitettiin pikku hiljaa yksilövalmentajan ohjauksessa ja vertaistuen avulla säännöllisissä viikkopalaverissa. Ensin kartoitettiin omaa osaamista, tuotetta ja tarkennettiin liikeidea. Liikeidea-vaiheessa tärkeintä oli idean realisointi eli arvioitiin, onko sillä mahdollisuuksia yritysmaailmassa. Toimintaa voitiin kokeilla Tekevän siipien suojassa. Yrittäjyysvalmennuksen tavoitteena oli yksilövalmennuksen avulla antaa tukea markkinointiin, verkostoitumiseen ja liikeidean hiomiseen. Yrittäjyysvalmennuksen pitkän tähtäimen tavoite oli perustaa oma yritys tai toimintami. Tekevässä laadittujen suunnitelmien varassa yrittäjä voisi aloittaa oman taipaaleensa yritysmaailmassa. Oman liikeidean realisointia oli mahdollisuus toteuttaa myös osuuskunta Tekemoniassa. Uusia yrittäjäksi toivovia ohjattiin Tekevän yrittäjyysvalmennukseen Tekevän palveluohjauksesta, eri yksiköistä, Keski-Suomen uusyrityskeskuksesta ja Jyväskylän työvoimatoimistosta ennen starttirahan myöntämistä tai halukkaat löysivät valmennuksen omatoimisesti ennen ison askeleen ottamista ja oman yrityksen perustamista.

Yrittäjyysvalmennukseen osallistui yhteensä yhdeksän (9) maahanmuuttajataustaista henkilöä. Valmennus tarjosi heille tukea ja riskitöntä mahdollisuutta oman liikeidean realisointiin. Valmennuksen tavoitteellinen tulos oli myös se jos joku tuli tulokseen, ettei hänestä ole yrittäjäksi. Kuitenkin 9:stä henkilöstä 4 ovat toteuttamassa omaa liikeideaa ja rohkeasti matkalla yrittäjyyteen (vaatesuunnittelu, nettisivut, korujen valmistus, elävän musiikin etninen ravintola).

8.9. Yhteistyö eri toimijoiden ja projektien kanssa

Tiivistä yhteistyötä tehtiin monien eri tahojen kanssa. Esim. Jyväskylän työvoimatoimiston kanssa (työvalmennuksen ja tukityöllistämisen sopimukset), Työkompassi – projektin kanssa (asiakkaiden ohjaaminen projektiin tuetun työn toteuttamiseen), Vir-

ma –projektin kanssa (ohjatun vapaa-ajan viettäminen), Uusyrittäjyyskeskuksen kanssa – liikeidean varmistaminen ja starttirahan hakeminen.

8.10. Ohjaus ja neuvonta

Yksilövalmennukseen ja -ohjaukseen osallistui Tekevässä työvalmennuksessa olevien MaMu –projektin asiakkaiden lisäksi vielä 45 maahanmuuttajataustaista työnhakijaa. Heistä yhdeksän ohjattiin työelämänvalmennukseen Tekevän ulkopuolelle, yli kymmenelle kirjoitettiin ja lähetettiin työhakemuksia yrityksiin, useita autettiin koulutuksiin tai kursseihin hakeutumisessa ja neuvottiin arjen käytännönasioissa. Tällaisella operatiivisella ohjauspalvelulla on ollut suuri merkitys ja vaikuttavuus maahanmuuttajien elämänlaadun parantumisessa ja heidän integroitumisessa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Projektin tuottamasta yksilöllisestä ohjauksesta mentoroinnista oli selvästi apua maahanmuuttajien työllistymiseen, heidän tulevaisuuden suunnittelemiseen sekä elämänhallinnan vahvistamiseen, vaikka henkilöt eivät olleetkaan Tekevällä työvalmennuksessa. MaMu –projektin ohjauksessa olleista 44:sta henkilöistä jotka eivät olleet Tekevällä työvalmennuksessa työllistyi suoraan yrityksiin kolme henkilöä. Yhdeksän henkilöä löysivät MaMu-projektin avulla työelämänvalmennuspaikan Tekevän ulkopuolelta, kaksi henkilöä ohjattiin ammatillisen koulutukseen ja useiden kanssa suunniteltiin tulevaisuutta ja ammatillisen osaamisen vahvistamista erilaisten kurssien avulla. Neljällä projektiin osallistuneella maahanmuuttajataustaisella henkilöllä on olemassa oma liikeidea ja vahva suunnitelma sen realisoimiseen.

Tarkemmat asiakasmäärät ja toimenpiteet vuosittain löytyvät liitteistä.

(Liite: *Seurantalomake 2006*
 Seurantalomake 2007
 Seurantalomake 2008)

9. TOIMINNAN SEURANTA JA ARVIOINTI

MaMu- projektin toimintaa ja tuloksellisuutta on seurattu ja arvioitu monella eri tavalla. Käytetty on sekä Tekevässä yleisesti käytössä olevia metodeja sekä MaMu –projektin kehittämiä omia keinoja.

Projektivuosina on käytetty seuraavia seurannan- ja arvioinnin menetelmiä:

- Te-keskuksen työllistämiprojektien seurantalomake: asiakasmäärä ja toimenpiteet
- Tekevän tietokantajärjestelmä Vasu: määrällinen ja tavoitteellinen seuranta

- Valmennuspalaverit ja henkilökohtaiset säännölliset keskustelut: valmennussuunnitelman toteutumisen seuranta
- MaMu –pavelun palautearviointi. Siinä näkyy valmennuksen vaikuttavuuden kolme aluetta: suhtautuminen työhön, työtehtävistä suoriutuminen, toimiminen työyhteisössä (*Liite: Palautearviointi*)
- Ohjausryhmä: MaMu –projektin toiminnan on kokonaisvaltainen seuranta ja arviointi
- Asiakaspalaute: asiakkaan anonyymi sähköinen palaute valmennusjakson jälkeen.

10. JULKISUUS JA TIEDOTTAMINEN

- Osallistuminen Jyväskylän maahanmuuttajatyön verkostotapaamisiin, jatkuva tiedottaminen projektitoiminnasta.
- Systemaattinen ja jatkuva tiedottaminen projektin käytännötoiminnasta Jyväskylän maahanmuuttajille kohdennetussa lehdessä Mosaiikki ja Mosaiikki Plus-lehdessä.
- Projektiesittely valtakunnallisilla ja paikallisilla seminaareilla ja foorumeilla. (NovaEtna verkosto, valtakunnalliset ja paikalliset maahanmuuttajatyökoordinaattorien seminaarit, yhteistyöverkostot jne.)
- Tiivis yhteistyö Jyvässeudun muun maahanmuuttotyön kanssa sekä sosiaali- ja työvoimatoimiston kanssa.
- Toimintaa on esitelty oppilaitoksille ja eri yhteistyötahoille vierailujen yhteydessä.

11. PROJEKTIN HALLINTO

MaMu projektin kehittämisprosessissa on huomioitu projektin ohjausryhmän mielipiteitä. Ohjausryhmään kuuluivat edustajat seuraavista organisaatioista:

- TE –keskus
- Länsi-Suomen Lääninhallitus
- Jyväskylän kaupungin maahanmuuttajapalvelut
- Jyväskylän Työvoimatoimisto
- Tekevä säätiö
- MaMu- projekti (aikuisille maahanmuuttajille kohdennettu projekti)
- MaMuNu –projekti (Tekevän maahanmuuttajanuorille kohdennettu projekti)

12. MaMu –projektin YHTEISTYÖKUMPPANIT

MaMu –projekti teki tiiviisti laajaa yhteistyötä monien eri tahojen kanssa. Tarkoituksena oli aina toiminnan kehittäminen ja verkostoituminen maahanmuuttajien työllistämisen edistämiseksi. Kehittämisen ja yhteistyötä tehtiin seuraavien tahojen kanssa:

- Keski-Suomen TE-keskus
- Jyväskylän Työvoimatoimisto
- Jyväskylän Työvoimapalvelukeskus
- Jyväskylän Maahanmuuttajapalvelut
- Jyväskylän Aikuisopisto
- Oppisopimuskeskus
- KYT (Työkompassi, Mosaiikki, Monikulttuurisuuskeskus)
- Jyväskylän Ammattiopisto
- Valtakunnallinen Työpajayhdistys Ry
- Oppilaitokset (Humak, Jamk, Diak, Yliopisto/kieltenlaitos/S2)
- SPR
- Uusyrittäjyyskeskus

13. YHTEENVETO

MaMu –projektin toiminta on ollut tarpeellinen ja toimiva (katso liite: MaMu –kaavio). Poikkeuksetta melkein kaikki kulttuureista Suomeen muuttaneet henkilöt (erityisesti humanitäärisistä syistä Suomeen muuttaneet, mm. pakolaiset) tarvitsivat henkilökohtaista tukea ja työyhteisön tarjoaman mahdollisuuden sosiaaliseen vuorovaikutukseen integroituaan suomalaiseen työelämään. Heidän itsetunnon vahvistuminen ja sosiaalinen voimaantuminen on positiivisesti vaikuttanut myös heidän perheensä elämänlaatuun.

MaMu –projekti on mahdollistanut suunnitella ja toteuttaa maahanmuuttajataustaisille työnhakijoille heidän tarpeita ja kykyjä huomioiva valmennuksen ja ohjauksen. Projekti on mahdollistanut kokeilujen kautta löydetyt hyvät käytännöt eteenpäin kehittämisen. Tulevina vuosina olisi tarkoitus MaMu –projektin työvalmennusmallin toteuttaminen osittain myös yrityksissä. Tästä suunnitelmasta on hankehakemus jätetty TE –keskukselle.

1.6.06 – 31.12.08 aikana MaMu-projektin antamasta tuesta ja ohjauksesta on hyötynyt yhteensä 114 maahanmuuttajataustaista henkilöä. Tuki on joillekin ollut pitkäai-

kaista ja tarvitsisi jatkoa vieläkin, joillekin se on ollut muutaman kerran luontoista. Projektivuosien tuomasta kokemuksesta voidaan sanoa, että työllistymistä edesauttava kokonaisvaltaista palvelua tarvitsevat maahanmuuttajataustaiset henkilöt myös tulevaisuudessa.

14. LIITTEET

1. Liite: Seurantalomake 2006
2. Liite: Seurantalomake 2007
3. Liite: Seurantalomake 2008
4. Liite: Maahanmuuttajat Tekevässä 2006, 2007, 2008
5. Liite: MaMu –kaavio
6. Liite: Palvelutarjonta
7. Liite: Palautearviointi lomake
8. Liite: Esimerkki ryhmävalmennuksen kuukausiohjelmasta

Loppuraportin laatija:

Anu Laasanen

Yksilövalmentaja

MaMu -projekti

Työvalmennussäätiö Tekevä

Vaajakoskentie 9, 40320 Jyväskylä

PUH 014 - 333 7021

GSM 050 - 542 3636

anu.laasanen@tekeva.net

www.tekeva.net